

Asia: VN/28370/2020

Kuluttajaluottoja koskevan lainsäädännön tarkistaminen. Työryhmän mietintö.

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry:n lausunto oikeusministeriön työryhmän mietintöön kuluttajaluottoja koskevan lainsäädännön tarkistamisesta.

Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/28370/2020

Mietinnössä ehdotetaan muutettavaksi kuluttajansuojalain koti- ja etämyyntiä koskevaa lukua sekä kuluttajaluottoja koskevaa lukua. Lisäksi ehdotetaan muutoksia kuluttajansuojaviranomaisten eräistä toimivaltuuksista annettuun lakiin.

Elinkeinoelämän keskusliitto EK ry kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta ja lausuu kantanaan seuraavaa.

EK pitää ylivelkaantumisen torjumista tärkeänä ja kannatettavana tavoitteena. On tärkeää, että kuluttajien liiallista velkaantumista pyritään hillitsemään eri toimin. EK pitää työryhmän mietinnön mukaista esitystä muutoin perusteltuna, mutta katsoo, että esitykseen tulisi kuitenkin tehdä tarvittavat muutokset jäljemmin selostetulla tavalla.

Korkokaton alentaminen

Työryhmän ehdotuksen mukaan korkokatto laskettaisiin nykyisestä 20 prosentista 15 prosenttiin. Samalla työryhmä ehdottaa korkokaton sitomista korkolaissa tarkoitettuun viitekorkoon. Tällöinkään korko ei kuitenkaan saisi luottosopimuksen mukaan nousta yli 20 prosentin.

Korkokatto koskisi työryhmän ehdotuksen mukaan myös vanhoja jatkuvia luottoja siltä osin kuin niistä tehdään uusia nostoja. Korkokatto-sääntelyn piiriin tulisivat uusien nostojen osalta myös ennen 1.9.2019 tehdyt jatkuvaa luottoa koskevat luottosopimukset, jotka eivät ole aiemmin kuuluneet lainkaan pysyvän hintasääntelyn piiriin.

EK katsoo, että korkosääntelyä koskevien muutosten osalta esitettävien muutosten tulisi tukeutua huolelliseen vaikutusarviointiin. Nykyisen korkosääntelyn vaikutuksista ei kuitenkaan ole riittävästi tietoa, jonka nojalla voitaisiin luotettavasti arvioida tarvetta esitetulle korko-sääntelyn muutokselle. Arvioitaessa tarvetta alentaa voimassa olevaa korkokattoa on myös tärkeää ottaa huomioon kuluttajaluotonantoon liittyvä muu sääntelykokonaisuus ja siihen lähivuosille kaavailut muutokset.

Lisäksi on otettava huomioon, että korkokaton alentaminen voisi vaikeuttaa myös maksukykyisten asiakkaiden luotonsaantia. Myös muiden alhaiseen korkokattoon liittyvien mahdollisten kielteisten vaikutusten riski, kuten riski laina-aikojen pitenemisestä ja luottomäärien kasvamisesta, olisi suurempi. Korkokaton laskemisen haitat voivatkin ylittää sen hyödyt, jotka ovat vielä epävarmoja. Ylivelkaantumista voidaan tehokkaammin ehkäistä muilla mietinnössä esitetyillä toimenpiteillä.

Lisäksi EK katsoo, että sääntelyn aikana tehtyihin luottosopimuksiin puuttuminen lainsäädäntöteitse voi johtaa EK:n arvion mukaan siihen, että luotonantajat irtisanoisivat vanhoja luottosopimuksia, eivätkä kaikki kuluttajat saisi enää nostettua luottoa uuden sääntelyn mukaisilla ehdoilla. Lisäksi sellainen lainsäädäntökehitys, jolla puututaan jo olemassa oleviin sopimussuhteisiin, on oikeusvarmuuden ja ennustettavuuden näkökulmasta ongelmallista. On tärkeää, että alalla toimivat yritykset voivat luottaa lainsäädännön ja jo tehtyjen sopimusten pysyvyyteen.

Markkinointiin esitetyt lisärajoitukset, vahva tunnistaminen luoton-ottoon ja verkossa laskulla ostamiseen

Luottojen epäasiallisen markkinoinnin estämiseksi, työryhmä ehdottaa, että jatkossa määriteltäisiin tarkemmin, millainen markkinointi on hyvän luotonantotavan vastaista. Lisäksi ehdotetaan uusia säännöksiä kuluttajaluoton mainonnassa annettavasta varoituksesta. Sääntelyn rikkomistilanteissa elinkeinonharjoittajalle voitaisiin määrätä seuraamusmaksu.

EK pitää työryhmän mietinnön mukaista esitystä asianmukaisena siltä osin, kun muutoksia esitetään hyvää luotonantotapaa koskevaan säännökseen. Tulkinanvaraisia ilmaisuja, kuten 13 §:n 1) d) kohdan tyyppistä muotoilua olisi kuitenkin vältettävä.

Lisäksi keinoja kuluttajaluottojen markkinointisääntelyn tiukentamiseksi on punnittava jatkovalmistelussa tarkoin erityisesti niiden tehokkuuden näkökulmasta. Ehdotettu hyvän

luotonantotavan täsmentäminen seuraamusmaksusääntelyllä tehostettuna on tehokas ja oikeasuhtainen toimi epäasiallisten menettelytapojen kitkemiseksi. Jatkovalmistelussa on syytä vielä arvioida ehdotetun varoitusvelvollisuuden tarpeellisuutta.

Ehdotuksen mukaan verkkokaupoissa on tarjottava tarjolla olevista maksutavoista ensimmäiseksi luotottomia maksutapoja ja viimeisenä luotollisia maksutapoja. Mitään maksutapaa ei myöskään saisi käyttää oletusvalintana. EK pyytää huomioimaan, että kuluttajaa koskeva kielto tehdä oletusvalintoja ei ole itsessään velkaantumista lisäävä tekijä, mutta voisi heikentää tarpeettomasti asioinnin sujuvuutta.

Luotonottoon ja maksamiseen liittyvien väärinkäytöksiä estämiseksi työryhmä ehdottaa, että henkilöllisyyden todentamisvelvollisuus laajennetaan koskemaan kaikkia kuluttajaluottoja sekä tilanteita, joissa kuluttaja valitsee verkossa asioidessaan maksutavaksi laskun. Jos asiakas tunnistetaan sähköisesti, tunnistamisessa tulisi käyttää vahvaa tunnistamismenetelmää eli esimerkiksi mobiilivarmennetta tai verkkopankkitunnuksia. Tällä pyritään estämään verkkokauppaostosten tekeminen toisen ihmisen nimissä. EK pitää henkilötietojen suojaamisen turvaamista sekä väärinkäytösten estämistä tavoiteltavana ja oikeasuuntaisena kehityksenä. Soveltamisalan ulkopuolelle jäävät ti-lanteet tulisi kuitenkin määritellä selkeästi, jotta tulkinnanvaraisuudelta välttyään.

Siirtymäaikojen on myös oltava riittävät, jotta alan toimijoille annetaan riittävästi aikaa tehdä tarvittavat lainsäätömuutosten edellyttämät toimenpiteet.

Kansalaisten talousosaamisen vahvistaminen

Suomalaisten ylivelkaantumista on tärkeää torjua moninaisin toimin. Tarvittavien ja harkittujen lainsäädäntömuutosten lisäksi myös kansalaisten talousosaamisen parantaminen on keskeisessä asemassa yli-velkaantumisongelman hoidossa.

Kunnioitettavasti

Elinkeinoelämän keskusliitto EK

Lainsäädäntö ja hallinto

Tommi Toivola

Johtaja

Linna Johanna
Elinkeinoelämän keskusliitto EK - Lainsäädäntö ja hallinto